

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา ระบุว่า "การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ" ซึ่งในการจัดการศึกษาในลักษณะดังกล่าว จำเป็นจะต้องได้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีลักษณะเฉพาะ มีความสามารถสูง ได้รับการฝึกอบรมมาอย่างดี และสามารถทำหน้าที่ครูได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีเกียรติ

ในปัจจุบันเกิดปัญหาวิกฤติในวงการครูทั้งในประเทศและต่างประเทศ ปัญหาหลักๆ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ได้แก่ การที่คนเก่งไม่สนใจเข้าเรียนครู มักจะเลือกสอบเข้าเรียนครูเป็นลำดับท้ายๆ เมื่อเรียนสำเร็จแล้วส่วนหนึ่งจะไม่ประกอบอาชีพครู ทำให้ไม่สามารถบำรุงรักษาครูดีๆ ไว้ได้ ทั้งนี้เหตุผลหนึ่งเนื่องมาจากค่าตอบแทนของครูต่ำมากเมื่อเทียบกับอาชีพอื่น ความตั้งใจและทุ่มเทต่อการเรียนการสอนของครูก็ลดต่ำลง ประกอบกับการเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครู มุ่งสอนเนื้อหามากกว่าให้คิดวิเคราะห์และปฏิบัติ การสอนไม่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นครูในปัจจุบันส่วนใหญ่จึงขาดความเชี่ยวชาญในการสอนทั้งทางวิชาการและคุณลักษณะความเป็นครู ความเอาใจใส่ต่อเด็กก็ลดลง ความนิยมยกย่องของสังคมต่อครูจึงลดลง ทำให้วิชาชีพครูตกต่ำลง (รุ่ง แก้วแดง, 2539)

ในประเทศที่ประสบปัญหาวิกฤติครู ดังกล่าวข้างต้นต่างก็พยายามแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาของครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น ในสหรัฐอเมริกา ได้จัดประชุมผู้แทนครูระดับชาติขึ้นเพื่อสรุปปัญหาและกำหนดมาตรการในการแก้ไข ซึ่งมาตรการหนึ่งที่สำคัญคือการกำหนดเป้าหมายว่าจะสร้างครูต้นแบบ 105,000 คน ภายใน 10 ปี คือ 1 คน ต่อ 1 โรงเรียนในประเทศญี่ปุ่นได้พยายามแก้ปัญหาวิกฤติครูมาเป็นลำดับ ตั้งแต่หลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 เริ่มตั้งแต่การออกกฎหมาย เพิ่มค่าตอบแทนครูให้สูงกว่าข้าราชการประเภทอื่น เพื่อดึงดูดให้คนเข้ามาเป็นครู พยายามพัฒนาคุณภาพครูประจำการในรูปแบบต่างๆ และได้มีการประกาศให้มีการปฏิรูปการฝึกหัดครู ในประเทศมาเลเซียพยายามพัฒนาทั้งรายได้และคุณภาพของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูในสาขาขาดแคลนและครูในพื้นที่ห่างไกล รวมทั้งการกำหนดมาตรการในการมอบรางวัลสำหรับครูผู้อุทิศตน สำหรับในประเทศไทย ได้มีการยกย่องให้รางวัลแก่คนในวงการวิชาชีพครูและวิชาชีพอื่นอยู่บ้าง ส่วนใหญ่เป็นการให้รางวัลโดยพิจารณาจากผลงานที่

สร้างสมมาในอดีตกับการประทุติตนตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ซึ่งการยกย่องให้รางวัลในลักษณะนี้เป็นการให้รางวัลที่เป็นเกียรติยศ เงินทอง ซึ่งเมื่อได้รับรางวัลแล้วไม่ได้ให้ครูซึ่งมีความรู้ความสามารถสูงเหล่านั้น ได้มาช่วยพัฒนางานที่มีความเชี่ยวชาญต่อ หรือบางกลุ่มอาจมาช่วยพัฒนางานต่อตามที่หน่วยงานร้องขอ แต่เป็นการดำเนินการชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง มิได้ให้มีการพัฒนางานอย่างต่อเนื่องตลอดไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541)

จากปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานระดับนโยบายมีความตระหนักถึงวิกฤติศรัทธาในวิชาชีพครูและปัญหาที่เกี่ยวกับครูทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ประกอบกับมีความเชื่อมั่นว่าสังคมไทยยังมีครูที่ดี มีใจรักและทุ่มเทต่อการปฏิบัติงานเพื่อสร้างและพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพอยู่จำนวนมาก จึงได้นำยุทธศาสตร์การยกย่องครูมาใช้เพื่อมุ่งสรรหาและคัดเลือกครูที่มีผลงานดีเด่น มีรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนชัดเจนและสามารถเป็นต้นแบบในการเผยแพร่และขยายผลให้กับครูท่านอื่นๆ นำไปประยุกต์ใช้ได้

กองทุนรางวัลเกียรติยศแห่งวิชาชีพครู ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ยกย่องให้รางวัลเชิดชูเกียรติแก่ผู้ปฏิบัติงานดีเด่นด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 7 ซึ่งเป็นหมวดที่ว่าด้วยครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 55 วรรคสอง ระบุว่า การยกย่องให้รางวัลเชิดชูเกียรติครู เป็นกระบวนการหนึ่งในการปฏิรูปวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง เพราะนอกจากจะช่วยสร้างขวัญ กำลังใจและความภาคภูมิใจให้แก่ครูแล้ว ยังช่วยส่งเสริมสนับสนุนคนดี คนเก่ง และสร้างครูให้เป็น "ผู้นำการปฏิรูปการเรียนรู้" ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ตามหมวด 4 และประการสำคัญ การปฏิบัติงานของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพครูได้เป็นอย่างดี การยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่ดี มีความสามารถและมีผลงานดีเด่นระดับประเทศ มีมาช้านานแล้ว ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยรางวัลระดับประเทศนั้น ประกอบไปด้วย ครูแห่งชาติ ครูต้นแบบและครูแกนนำ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

ครูแห่งชาติ ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นโครงการที่มุ่งยกย่องให้รางวัลแก่ครูผู้มีการปฏิบัติงานดีเด่น มีความดีที่สร้างสมในอดีตและจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 มาตรา 22 ยกย่องให้รางวัล และให้เสนองานที่จะทำต่อในอนาคต เพื่อพัฒนาการฝึกหัดครูวิชาชีพครู และการศึกษาของประเทศโดยรวม ทั้งนี้โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ของครูแห่งชาติ ให้เป็นเครือข่ายในการขยายผลการพัฒนาด้วยการมอบหมายหน้าที่พิเศษในการพัฒนางานด้านฝึกหัดครูและวิชาชีพครูให้ นอกเหนือจากภาระงานลอนตามปกติ โครงการนี้มุ่งส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ครูต้นแบบ เป็นอีกโครงการหนึ่งของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่คัดเลือกครูเก่ง ครูดี มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 มีครุทธาต่อวิชาชีพครู มีความตั้งใจที่จะปรับปรุงวิธี การสอนของตนอย่างต่อเนื่อง จนสามารถค้นพบรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีขั้นตอน ชัดเจน สามารถเป็นแบบอย่างและสามารถขยายผลให้เพื่อนครูได้ และยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็น "ครูต้นแบบ" เป็นผู้นำการปฏิรูปการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ อันเป็น ผลให้ผู้เรียนเก่ง ดี และมีความสุข

ครูแกนนำ คณะกรรมการประสานงานปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้เริ่มดำเนินการโครงการส่งเสริมและพัฒนาครูแกนนำเพื่อเป็นครูต้นแบบปฏิรูปการเรียนรู้ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2542 โดยแบ่งครูแกนนำออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม ก คือครูที่ได้รับการ ยกย่องแล้วและสามารถเป็นต้นแบบได้ หมายถึงครูที่ยังปฏิบัติการสอนอยู่ และได้รับการยกย่อง จากหน่วยงาน องค์กร สถาบัน ภาครัฐและเอกชนต่างๆ ย้อนหลัง 5 ปี กลุ่ม ข คือ ครูที่มี ความสามารถที่สมควรพัฒนาเป็นครูต้นแบบต่อไป ครูแกนนำจะได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีวิสัยทัศน์การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวการจัดการศึกษา ในหมวด 4 ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จนเป็นครูต้นแบบ สามารถถ่ายทอดวิธีการจัด กระบวนการเรียนรู้ให้เพื่อนครูได้

นอกจากรางวัลเชิดชูเกียรติที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีรางวัลที่ครูได้รับการยกย่องจาก หน่วยงาน องค์กร มูลนิธิอื่นๆ อีก เช่น รางวัลคุรุสภา (ครูดีเด่น) รางวัลครูภาษาไทยดีเด่น เข็มสดุดี ซึ่งได้รับจากคุรุสภา และรางวัลครุวิทยาศาสตร์ดีเด่น ซึ่งได้รับจากสมาคมวิทยาศาสตร์ แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าผู้ศึกษาวิจัย เกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ จากหน่วยงาน องค์กร และมูลนิธิต่างๆ ซึ่งส่วนมากเป็น การศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูดีเด่นทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ แต่ยังไม่ ปรากฏว่ามีการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทำให้ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษามีลักษณะที่ กระจัดกระจาย ขาดการผสมผสานกันอย่างเป็นระบบ ในการที่จะนำมาสู่ความรู้ ความเข้าใจต่อ ปรากฏการณ์ดังกล่าว

การสังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis) เป็นวิธีการวิจัยในอีกลักษณะหนึ่งที่ได้รับ การพัฒนาขึ้นเพื่อตอบปัญหาวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเป็นการนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยหลาย เรื่องที่ศึกษาปัญหาวิจัยเรื่องเดียวกันมาสรุปให้ได้เป็นคำตอบที่เป็นข้อสรุปการวิจัยที่ต้องการ ทำให้ เกิดความเข้าใจปรากฏการณ์อย่างลุ่มลึก เกินกว่าระดับความรู้ความเข้าใจที่นักวิจัยจะได้จาก งานวิจัยแต่ละเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัย แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การสังเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Synthesis) และการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Synthesis) โดยการ

สังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้รับพัฒนาขึ้นมาใหม่ คือ การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान (Meta-ethnography) ซึ่งเป็นวิธีวิทยาการวิจัยที่นักวิจัยสามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

แม้การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमानจะมีประโยชน์ต่อการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ก็ตาม แต่จากการศึกษางานวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान พบว่ามีเพียงการศึกษาของ อุดลย์ วงศ์ศรีคุณ (2543) ที่สังเคราะห์งานวิจัยในลักษณะของการแปลความเทียบกลับไปกลับมาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง และการศึกษาของบุปผา เมฆศรีทองคำ (2547) ที่สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา แต่พบว่าในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ยังขาดองค์ความรู้ที่มาจากกระบวนทัศน์ด้วยวิธีวิทยาการวิจัยดังกล่าว

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยในเรื่องดังกล่าว ด้วยวิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमानและการวิเคราะห์เนื้อหา เพราะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้เป็นวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติของนิสิต/นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จากมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่ทำแล้วเสร็จในช่วงปี พ.ศ.2531- 2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติชีวิต ประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู คุณดมการณ์ในการทำงาน คุณลักษณะความเป็นครูและความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการเป็นครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ซึ่งจะทำได้สำรวจสาเหตุเกี่ยวกับเส้นทางวิชาชีพของครูที่ดี ซึ่งจะเป็นพื้นฐานและแนวทางให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพต่อไปได้

คำถามของการวิจัย

- 1) ประวัติชีวิตของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีลักษณะอย่างไร
- 2) คุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีลักษณะอย่างไร
- 3) ประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครูและอุดมการณ์ในการทำงานของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีลักษณะอย่างไร
- 4) ประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครูและอุดมการณ์ในการทำงานมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับคุณลักษณะความเป็นครูอย่างไร
- 5) ประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู อุดมการณ์ในการทำงานและคุณลักษณะความเป็นครูมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการเป็นครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเส้นทางวิชาชีพของครูผู้ได้รับการยกย่อง
เชิดชูเกียรติ โดยวิธีการสังเคราะห์งานวิจัย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ย่อยดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อศึกษาประวัติชีวิตของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 2) เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 3) เพื่อศึกษาประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู และอุดมการณ์ในการทำงาน
ของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการ
เป็นครูและอุดมการณ์ในการทำงานกับคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชู
เกียรติ
- 5) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการ
เป็นครู อุดมการณ์ในการทำงานและคุณลักษณะความเป็นครูกับการเป็นครูผู้ได้รับการยกย่อง
เชิดชูเกียรติ

ขอบเขตของการวิจัย

1) การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนา
อภิमान (Meta-ethnography) และการวิเคราะห์เนื้อหา(Content analysis) โดยผู้วิจัยใช้การเลือก
แบบเจาะจงในการเลือกแหล่งข้อมูล งานวิจัยที่เป็นแหล่งข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นวิทยานิพนธ์
ที่ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ของนิสิต/นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจาก
มหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่ทำแล้วเสร็จในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2550 ซึ่งสืบค้นได้จากฐานข้อมูล
วิทยานิพนธ์ไทยของศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยีไทย (TIAC) งานวิจัยที่ผู้วิจัยเจาะจง
เลือกมีจำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 4 เรื่อง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 1 เรื่อง มหาวิทยาลัย
ศิลปากร จำนวน 1 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 1 เรื่อง และมหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรดิตถ์ จำนวน 1 เรื่อง

2) เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกงานวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัย มี 4 ประการ
ดังนี้

ประการแรก เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่อง
เชิดชูเกียรติ

ประการที่สอง เป็นงานวิจัยที่ได้จากการสืบค้นจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ออนไลน์ 24 มหาวิทยาลัยโดยใช้คำสำคัญในการสืบค้น 4 คำ ได้แก่ ครูแห่งชาติ ครูต้นแบบ ครูแกนนำและครูดีเด่น

ประการที่สาม เป็นงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ ซึ่งดำเนินการวิจัยในประเทศไทยและทำแล้วเสร็จในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2550 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่เริ่มเกิดแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาและวิชาชีพครู แม้จะเป็นช่วงเวลาก่อนมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพ.ศ. 2542 แต่ก็ปรากฏว่ามีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติแล้ว

ประการที่สี่ เป็นงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ของนิสิต/นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 6 สถาบัน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เนื่องจากผู้วิจัยได้อ่านงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากทุกสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ตามที่สืบค้นได้จากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทยของศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยีไทย (TIAC) แต่พบว่ามีเพียง 6 สถาบันนี้เท่านั้นที่มีงานวิจัยที่สามารถนำมาใช้ในการสังเคราะห์ได้ เพราะในงานวิจัยมีการนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพที่ลึกซึ้งและสอดคล้องกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษา

3) การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณา อภิमान (Meta-ethnography) และการวิเคราะห์เนื้อหา(Content analysis) ดังนั้นจึงมีข้อจำกัดของข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพราะผู้วิจัยมิได้ลงไปเก็บข้อมูลภาคสนามจากกรณีศึกษาด้วยตนเอง โดยข้อมูลที่ปรากฏในงานวิจัยเป็นข้อมูลที่เป็นข้อค้นพบซึ่งเจ้าของงานวิจัยได้ดำเนินการวิจัยในปีที่งานวิจัยตีพิมพ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ หมายถึง ครูที่ได้รับการยกย่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ให้เป็นผู้ที่ได้รับรางวัลครูแห่งชาติ ครูต้นแบบ หรือครูแกนนำ หรือได้รับการยกย่องจากหน่วยงาน องค์กร มูลนิธิอื่นๆ เช่น รางวัลคุรุสภา (ครูดีเด่น) รางวัลครูภาษาไทยดีเด่น เข็มสดุดี และรางวัลครูวิทยาศาสตร์ดีเด่น เป็นต้น

เส้นทางวิชาชีพของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ หมายถึง ประวัติชีวิต รางวัลที่ได้รับ ประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู อุดมการณ์ในการทำงานและคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเหตุที่ส่งผลให้ได้เป็นครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

แรงจูงใจในการเป็นครู หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลมีความต้องการและความพยายามที่จะประกอบอาชีพครู เมื่อสามารถประกอบอาชีพครูและได้เป็นครูที่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ จึงจะถือว่าประสบความสำเร็จตามความต้องการที่ตนเองคาดหวังไว้

อุดมการณ์ในการทำงาน หมายถึง ทศนคติ แนวคิดที่เป็นความมุ่งมั่น อันจะนำไปสู่เป้าหมายในการประกอบวิชาชีพครูและได้เป็นครูที่ดี มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณลักษณะความเป็นครู หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้คุณลักษณะความเป็นครูต้องเป็นสิ่งที่ตั้งงามที่ครูควรปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง นักเรียนและสังคมส่วนรวม

การวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึง วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยหรือเอกสารอย่างมีระบบในเชิงบรรยายหรือพรรณนา โดยจัดหมวดหมู่เนื้อหาอย่างมีระบบ ตามประเด็นที่ต้องการจะศึกษา สามารถนำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบและสรุปผลที่ต้องการศึกษาได้อย่างครอบคลุม

การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน หมายถึง ระเบียบวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่นำเอาข้อค้นพบของงานวิจัยแต่ละเรื่องที่ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มาสังเคราะห์ทำการแปลความเทียบกลับไปกลับมา การแปลความเชิงหักล้างและการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง

อุปลักษณะ หมายถึง ประเด็นหลักซึ่งเป็น ประโยค วลี หรือคำ ที่ได้จากการตีความสาระหรือคำบอกเล่าของครูผู้เป็นกรณีศึกษาและนำมาแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างงานวิจัยแต่ละเรื่องที่น่ามาสังเคราะห์

การแปลความเทียบกลับไปกลับมา หมายถึง การเปรียบเทียบอุปลักษณะที่มาจากข้อค้นพบของงานวิจัยเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติในแต่ละเรื่องที่มีผลการวิจัยสอดคล้องกันนำมาเปรียบเทียบกัน

การแปลความเชิงหักล้าง หมายถึง การเปรียบเทียบอุปลักษณะที่มาจากข้อค้นพบของงานวิจัยเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติในแต่ละเรื่องที่มีผลการวิจัยที่แตกต่างกันเกี่ยวกับข้อโต้แย้งในเรื่องเดียวกัน

การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง หมายถึง การสร้างข้อสรุปจากข้อค้นพบของงานวิจัยที่น่ามาสังเคราะห์ทั้งหมดเพื่อให้เห็นภาพรวมของข้อค้นพบทั้งหมด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1) การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับเส้นทางวิชาชีพของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ซึ่งสารสนเทศดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานและแนวทางให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพต่อไปได้

2) การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้เรียนรู้วิถีวิทยาการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณานาอภิมาน ซึ่งวิธีดังกล่าวยังไม่เป็นที่แพร่หลายเพราะยังมีผู้ไม่เข้าใจในระเบียบวิธีวิทยาย่อมมาก การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ นำไปใช้เป็นแนวทางพื้นฐานในการเรียนรู้และพัฒนาวิธีการวิจัยนี้ต่อไป